

BISERICA ȘI ȘCOALA

Revistă bisericească, școlară, literară și economică.

Apare odată în săptămână: Duminică :: Redacția și Adresă: Arad str. Eminescu 18 :: Telefon 266

ANUL XLIX. — NR. RUL 31

ABONAMENTUL:
Pe un an 40 Lei :: Pe jumătate de an 20 Lei.

ARAD, 2 AUGUST 1925.

Nr. 2407—1925.

GRIGORIE

din îndurarea lui Dumnezeu episcop ortodox român al eparhiei Aradului,
Jenopolei și a Hălmaგიului precum și al părților anexate din Banatul-Timișan.*Iubitului Cler și tuturor dreptmăritorilor creștini din eparhia Aradului:
dar și pace dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos,
împreună cu salutarea noastră arhierescă!*

Domnul Dumnezeu Atotșitorul chemând la sine pe fericitul întru memorie episcopul Ioan Ignatie Papp, dintru înălțimea sfântului Său locaș privind spre văduvita eparhie a Aradului, a îndreptat spre Smerenia mea nădejdele celor chemași a împodobi cu vrednicia unui nou Cărmuitor sufletească scaunul acestei de Dumnezeu păzite Eparhii.

Astfel mi-a fost dat mie, smeritului slujitor al lui Hristos, să binevestesc vouă că bunătate a făcut cu mine și cu voi marele Dumnezeu, dacă eu voiu fi păstor adevărat, iar voi veți păzi și ține cu sfințenie de taină știința și legea ce se vor desprinde prin graiul gurii mele ca înțeles al Domnului Atotșitorul. Datu-mi-s'a mie iubiiții mei fii sufletești, ca în ziua de 12 Iulie să fiu introdus în scaunul episcopesc prin Preasfințitul Episcop al Caransebeșului, Dr. Iosif Traian Badescu, ca mandatar al I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae și astfel precum razele soarelui luminează florile mândre și frumoase, voiu căuta după puterile mele să luminez sufletele noastre.

Voiu căuta să binevestesc vouă darul lui Dumnezeu și mila lui neșarmurită, voiu binevesti puterea cea nemăsurată alui Dumnezeu care ar putea preface în pulbere trufia omenească și totuși răspândește numai iubire; voiu binevesti mângâiere pentru cei cari cunosc lepădarea de sine, căci numai prin lepădarea de sine smulgem rădăcinile urei fără de margini și numai astfel alungăm orbirea lumii de azi, care în nenorocirea ei se vede numai pe sine. Voiu căuta să vă învăț pe voi că am venit la

voi în numele aceluia care nu privește spre cele ce se văd, ci spre cele încă nevăzute și viitoare. Da, iubiiții mei fii sufletești, în numele Domnului nostru Iisus Hristos am venit la voi!

Am venit la voi ca urmaș legiuit al sfinților apostoli cari primind dela Domnul nostru Iisus Hristos pe preasfântul Duh, la rândul lor au rânduit urmași în persoana episcopilor între care sunt socotit și eu. Cea mai sfântă taină mi-s'a împărtășit mie, prin care în mod nevăzut s'a revărsat asupra mea darul lui Dumnezeu, precum se varsă și asupra celor cari primesc taina preoției. Am înaintea mea cuvintele sf. apostol Pavel către Timotei: „Nu fii nebăgător de seamă de darul ce este întru tine, care ți-s'a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor preoției“ (c. 4 v. 14). Din locul acesta și din alte locuri ale sf. Scripturi se vede limpede că numai noi arhierii și preoții și diaconii am primit darul sf. Duh pe cale legiuită dela sf. apostoli și astfel numai noi avem dreptul să învățăm turma încredințată nouă. Numai noi îndeplinim condiția arătată de Mântuitorul: „Eu sunt ușa; prin mine de va intra cineva se va mântui și va intra și va eși și pășune va afla“ (Ioan 10 v. 9).

Am venit să fac să piară glasul furilor și să vă călăuzesc la viața arătată de Hristos Mântuitorul. Mai întâi mă adresez vouă iubiiților preoți, aducându-vă aminte că sunteți puși a paște turma, căci zice proorocul Ezechiel: „Au pască-se păstorii pe sine? Au nu pe oi le pasc păstorii?“ (c. 34 v. 2). Aduceți-vă aminte că nu trebuie să ne ajungă mustrarea proorocului Osie: „Și va fi precum poporul așa și preotul“ (c. 4 v. 9), ci trebuie să ne

Această pastorală se va citi în proxima Duminică în sf. Biserică.

mângâiem cu aceea că precum este preotul așa este și poporul. Mărirea voastră întru necinste se va pune dacă lucrul cel bun încredințat vouă nu-l veți păzi prin Duhul cel sfânt, care locuiește întru noi (2 Tim. 1 v. 14). Nu uitați că și pe noi ne va ajunge amenințarea cumplită dacă nu ne facem datoria: „Iar proorocul care va îndrăzni a grăi întru numele meu cuvânt, care n'am poruncit lui să-l grăiască... să moară proorocul acela“ (IV. M. 18 v. 20).

Dar nici voi iubitorilor mei credincioși să nu uitați cuvântul sf. Scripturi: „Și omul care nu va ascultă cuvântul lui, ori câte va grăi proorocul acela întru numele meu, eu voi lua izbândă pentru el“ (V. M. 18 v. 19). Nu uitați că precum odinioară sfântul Constantin Cel-Mare căută spre cer și i-s'a arătat semnul sfintei Cruci, astfel voi căută și eu spre voi să văd semnul sfintei Cruci adânc săpat în inimile voastre și să vă învăț că „Dreptatea înaltă neamurile iar păcatele imputinează semnițele“ (Ps. 14 v. 35). Vai, dacă aceste cuvinte ale mele v-ar face să înțelegeți că trebuie să Vă pregătiți sufletul ca din lăuntru să răsună voinea lui Dumnezeu; doar sufletul vostru, al fiilor, al fiicelor, al soțiilor, al părinților, și al celor ce vor veni după noi toți, este ca o alăută în mâna lui Dumnezeu ca cel mai mare maestru al nostru. Alăuta sufletului este făcută pentru psalmi, laude și cântări duhovnicești; de pe coardele acestei alăute trebuie să răsună cântări îngerești, să se înălțare de pe dânsule sângele, praful și rugina. Uneltirile Satanei umblă după turburarea armoniei în alăuta sufletelor voastre și astfel noi păstorii voștri trebuie să avem neîncetată grijă de voi! Ascultați de preoții voștri!

Și acum ascultați împreună, iubirii mei preoți, iubirii mei învățători și scumpii mei credincioși unele idei din cuvântarea mea de instalare. Am spus, că voi duce spre pășunea cea duhovnicească turma încredințată mie. Am spus, că voi susține evlavia în mănăstirea Hodoș-Bodrog spre a se vedea că nici în ziua de azi nu lipsește pilda vieții grele a urmării lui Hristos, căci fost-au împărați mari, cari au părăsit mărirea lumească pentru numele lui Hristos. Istoria e martoră, că împărații bizantini Emanoil Comnenul și Ioan Cantacuzino au părăsit tronul lor pentru îmbrăcămintea călugărească. Dar avem pilda Despinei Doamna, soția lui Neagoe Basarab, care a întemeiat mănăstirea Argeșului. Ei bine, Despina Doamna sub numele de Platonida și-a sfârșit

zilele în mănăstire; soția lui Ștefăniță-Vodă din Moldova s'a retras la mănăstire.

Am spus că din institutul nostru teologic vor trebui să iasă tineri cu pregătire temeinică, pentru că chiar Sf. Scriptură (I. Tim. 4. v. 6) îndeamnă la buna învățătură. Sf. apostol Pavel zice ucenicului său Timoteiu: „Propovăduiește cuvântul, stai asupra cu vreme și fără vreme, muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga răbdare și cu învățătura“ (II. Tim. 4). Preotul numai dacă va avea bună pregătire poate satisface această poruncă apostolească. Numai în chipul acesta va putea fi bun predicator. La rândul lor și credincioșii trebuie să urmeze învățăturile pe cari preoții noștri și-le-au însușit după o temeinică pregătire.

Am scos la iveală în mod deosebit că, voi luptă pentru curățirea bisericii noastre de învățăturile pocăiților și ale tuturor sectarilor, căci, bine să ne însemnăm: toți pocăiții și cei de o pănură cu ei dau pace legii lui Moise, adică nu atacă legea necreștinilor și nici prin cap nu le trece să-și zidească case de rugăciuni pe lângă altare streine, dar în schimb se apropie de sfintele noastre locașuri ca să-și bată joc de ele! Nu-și vor bate însă joc, căci, iată uneltirile lor sunt date pe față. Intrebați iubirii mei pe viclenii și amăgitorii sectari: de ce nu-și bat capul cu aducerea Evreilor la Hristos și să ne lase în pace sfânta noastră credință?!

De toate categoriile credincioșilor noștri am făcut amintire în cuvântarea mea: am amintit că, mă voi ocupa de interesele țărănilor, comercianților, funcționarilor, industriașilor, bogaților și săracilor. Am accentuat încă și alte multe lucruri bune, dar mai presus de toate am puș: dragostea creștină cu ajutorul căreia vă voi călăuzi spre Hristos. Ascultați cuvintele mele ale Păstorului vostru mai mare, căci, vă voi conduce pe singura cale adevărată, spre singurul adevăr, spre singura viață adevărată: viața în Hristos Domnul. Nu uitați a Vă întrebă în fiecare clipă a vieții: Domnul s'a răstignit pentru noi, dar oare ce am făcut noi pentru dânsul? Oare cel ce este fiu ascultă pe părinți? Părintele învață pe fiii săi? Soția iubește pe bărbatul său? Tinărul cinstește pe bătrân, bătrânul caută în mod cinstit de cele din urmă ale sale? Sluga ascultă pe stăpânul său? Ucenicul ascultă de dascălul său? Pentru binefacere am răsplătit oare noi? Toate, dar toate aceste întrebări așteaptă răspuns și nu mă îndoiesc că fiecare se va retrage în camera sufletului său și va vedea dacă urmează calea spre Hristos.

Mărturisesc că din toate puterile mele voiu lucră, ca Domnul nostru Iisus Hristos să fie pururea de față în viața noastră, în instituțiile noastre bisericesti, culturale și naționale. Pururea voiu cugetă că la ultima judecată mă pot ajunge muștrările mamei mele, dela care am învățat cuvântul Iisus, sau dojana neiertătoare a iubitului meu tată, care mă ducea de mână la sfânta biserică în vremea copilăriei mele. Pururea să cugetați și voi, că veți fi întrebați la judecată: Ce ați făcut cu binecuvântările primite dela părinții și dela marii voștri și că stăruind în păcat nu veți vedea împărăția lui Dumnezeu. Inaltul Judecător va veni pe norii Cerului, cu mărire și strălucire în locul batjocurilor aduse de oameni; steagul Crucii va merge înainte Sa și glas mare va striga: Sculați morților din mormânturi, căci s'a apropiat judecata!

Ah! chiar dacă am ajunge la marginea raiului, se va găsi un copil care să strige din iad mamei sale: Mamă, mamă, dă-mi sufletul pe care mi-l ai pierdut; tată necruțător dă-mi sufletul, dă-mi sufletul, căci dreptatea cere suflet pentru suflet. Noi să rugăm neîncetat pe Domnul, ca pururea să călăuzească viața noastră. Să ne mărturisim lui Dumnezeu în veac. În neam și în neam să vestim lauda Domnului și putem fi siguri de cununa nevastăjii a răsplătirii Celui de sus.

Cu nădejdea aceasta Vă împărtășesc arhieriasca mea binecuvântare.

Datu-s'a în reședința noastră episcopescă din Arad, la 12 Iulie, anul Domnului 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa,
Episcop.

No. 1379 Pres. 1925.

Circulară

cătră toți P. O. Părinți protopopi și preoți din eparhia Aradului.

Incredințându-Ni-se purtarea de grije sufletească pentru credincioșii din eparhia Aradului, și ținând seamă de inițiativele arătate în hotărârea congresuală Nr. 84/924 precum și în actul Nr. 483 M.—1924 al P. Ven. Consistor mitropolitan, cari tind să afle și să pună în activitate cât mai multe mijloace pentru întărirea vieții religioase în popor, — vestim iubiților Noștri fii sufletești, că spre acest scop

vom stărui cu vreme și fără de vreme, dar în mod mai deosebit cu prilejul serbării hramului Sfintei mănăstiri H.-Bodrog, la Adormirea Maicii Domnului, când cete de pelerini își caută odihnă și întărire sufletească la Sf. mănăstire.

Atât la serbarea din acest an, cât și în alți ani viitori, pe cât Ne va învrednici Dumnezeu, vom lua parte activă la acele serbări, și pentru mângăierea și întărirea credincioșilor vom lua măsuri mai de aproape.

Pentru acuma, cerem, ca preoții noștri din păstoria sufletească să vestească aceasta păstoriiilor lor, îndemnându-i chiar și îngrijindu-se, pe cât se poate, să se formeze cete de pelerini pentru acel prilej sub conducerea preotului sau cel puțin a altui om cuvios. Preoții, în cazurile când ei sau altcineva ar conduce grupul de pelerini, să avizeze Sfânta mănăstire, despre timpul sosirii și numărul pelerinilor. Pentru preoți se vor lua măsuri de încartuire, după putință, dacă ar sosi în presară. Preoții însă, dacă vor să vină în pelerinaj, vor avea să se conforme normelor ce li se vor indica la sosire, cu privire la ordinea serviciilor.

Cu prilejul vestirii, ce va avea să se facă de pe amvon în vr'o două Dumineci ori serbătoare premergătoare zilei de 15 August, va trebui să se atragă atenția credincioșilor la felul cuvios de comportare, pe drumul spre Sf. mănăstire și înapoi, dar mai ales să se poarte cu cuviință și evlavie în ziua petrecerii la Sf. mănăstire.

Să se atragă atenția poporului asupra datoriei de a se spovedi cât mai mulți mai ales în parohia lor — ca să nu se îngreună dească prea mulți la spovedanie, la Sf. mănăstire — și ca să se cuminece la Sf. mănăstire. În chipul acesta vom spori în sufletele noastre credința și darurile lui Dumnezeu, și astfel îmbunătățiți să se întoarcă fiii noștri duhovnicești, la vetrele lor și la ai lor.

Cu prilejul acela vom cuvânta și Noi, și ne vom îngrijii, potrivit chemării noastre duhovnicești și dispozițiilor dela marii bisericesti, să cuvântăm, și să chemăm chiar și din alte părți pentru ziua de Sf. Marie, pe oarecari preoți mai distinși în cuvânt, cari să vestească alătura de Noi evanghelia Dom-

nului și trebuința îndreptării vieții creștinești, căzută azi în multe rătăcirii.

Eventualul program, dacă am afla cu cale să-l pregătim în detalii, îl vom da publicității mai târziu.

La orice caz, — pentru sfințenia lucrului și pentru evitarea oricăror dizordini, se impune fiecărui conducător de pelerini, să fie cu multă băgare de seamă la sine și la ai săi, — iar preoții pelerini să țină seamă și de dispozițiile, pe cari le vor primi la sosirea lor la Sf. mănăstire.

Arad, la 23 Iulie 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa,
Episcopul Aradului.

Nr. 2267/925.

Comunicat.

Ministerul Cultelor și Artelor cu Nr. 21.130 din 6 Iulie a. c. ne-a comunicat în copie adresa Direcțiunii Generale C. F. R. Nr. 20381 D. G. 6156 C/925 de următorii cuprins și anume:

„Observându-se, că parte din funcționarii ieșiți din serviciu prin demisiune, licențiere, destituire, etc. sunt încă în posesia carnetelor de indentitate, beneficiind astfel de reducere pe C. F. R. la care aveau drept numai când erau funcționari, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a dispune ca șeful imediat de care aparținut funcționarul să fie obligat a retrage carnetul. Dacă însă din diferite motive nu se poate retrage carnetul se va anunța imediat Serviciul Permiselor din Direcțiunea Sp. a Serviciului Comercial pentru a da circulară de anulare spre a nu se mai putea folosi de aceste carnete.

De asemenea vă rugăm să nu se achite salariul sau diferența de plată până ce funcționarul nu a înapoiat carnetul de indentitate“.

Adresa de față prin aceasta se aduce la cunoștința celor interesați spre știre și strictă conformitate.

Arad, la 23 Iulie 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa,
Episcopul Aradului.

Conferința eparhială din Martie 1906.

III.

— „Modalitatea obligării preoției noastre la observarea prescrierilor Pravilei, de a-și mărturisii păcatele, după cum o practică aceasta preoția bisericilor surori și precum s'a practizat și la noi în timpurile de mai înainte“.—

*

Chestiunea aceasta a fost încredințată de Arhiepiscopul protopopului *Dr. Ioan Trailescu* de pe atunci al Chișineului, acum răposat și el, care fusese profesor de Dogmatică și Morală, înainte de a fi trecut la protopopie. Raportul scris al dănsului nu l-am găsit la acte.

Bolnăvicios cum eră, nu-și va fi făcut un raport în scris. A desfășurat însă oral necesitatea morală și datorita preoților de a-și mărturisii păcatele, încă și din motive pedagogice, de a servi acest bun exemplu și credincioșilor.

Face apoi propunere, rezumativ, ca Arhiepiscopul să iee măsuri canonice, ca preoția de orice grad ierarhic și administrativ să-și implinească datorița aceasta la intervalele de timp pe cari le va găsi de bine Arhiepiscopul. Chestiunea fiind prea clară, n'a fost discutată mai deaproape, ci s'a încredințat notariatul conferinței să fixeze mai de aproape concluzul, care a fost de cuprinsul următor:

Conferința, în frunte cu P. Sf. Sa Domnul Episcop diecezan, întâi de toate afiă, că stările de acum trebuesc îndreptate și puse în consonanță cu cuvântul sfântului apostol Iacov (V. 16): „*Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, căci mult poate rugăciunea dreptului, cea ferbinte*“, — și în acord și cu praxa canonică, indicată în Pravilă (Glava 321. din „*Indreptarea Legii*“), în care se zice: „*Sfântul Ioan Chitru poruncește, ca copiii parte bărbătească după 14 ani să se ispoveduiască la Părinți Duhovnici, de păcatele lor, iar partea muerească după 12 ani.*“

„*Și tuturor ne trebuie să ne pocăim, Arhieret, Episcopi, Popi, Călugări, Călugărițe, Bărbați, Muierile, Mireni și nici unul să nu se despartă sau să fugă de pocăianie și delu ispovedanie, pentru că toți greșim, ori cu cuvântul, ori cu lucrul, ori cu vederea, ori cu gândurile, ci trebuie să ne pocăim. Pentru că și Mântuitorul nostru zice, și al lui Botezătoriu Ioan Dumnezeuescul Preditici: Pocăiți-vă, că se apropie împărăția Cerurilor. Și David; aproape e, zice, tuturor celor ce chiamă pre dănsul. Deci grăesc eu¹⁾ tare și strig tuturor... să ne pocăim ca să ne spăsim (mântuim), că și sfinților (fețelor sfințite) și mirenilor de treabă le este ispovedania și pocăiania, și mărturisește de aceasta Apostolul: Ispovediți-vă unul altuia greșalele... De într' aceasta arată Apostolul că trebuia să se răscumpere tot omul de ceea ce au greșit, că nimenia nu iaste fără de păcate, fără numai singur Domnul nostru Is. Hs., carele fără de păcate s'au întrupat și sfințește s'au născut... și iaste singur fiind fără de păcat“.*

¹⁾ Adica: Ioan Chitru. Acesta eră episcop de Kitros, rămas vestit în dreptul canonic, ca o autoritate, pe urma răspunsurilor prin cari deslegase nouă nedumeriri ale arhiepiscopului Constantin Kabasilas.

Aceasta disciplină obligă în deobște, și de sub ea nu se pot exima nici cei ce poartă în sine darul preoției, câtă vreme ei nu se pot scoate de sub natura omenească și nu sunt fără de păcat, — deoarece și pentru preoți grăește sf. apostol și evangelist Ioan (I. ep. cap. I. v. 8 și 10): „De vom zice, că păcat nu avem, pe noi înșine ne înșelăm, și adevăr nu este întru noi... De vom zice, că nu am păcătuit, mincinos facem pre Dânsul (pe Iis. Hs.) și cuvântul Lui nu este întru noi”.

Dar disciplina mărturisirii păcatelor și din partea preoților se cere mai vărtos și pentru motivul *pedagogic-pastoral*, exprimat în cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos către Sf. Apostoli (la Ev. Matei, V. 16): „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune, să preamărească pre Tatăl cel din Ceriuri”, și ale sf. Iulian apostol Iacov (III. 12—13): „Frații mei, cine este înțelept și bine știutoriu între voi, să-și arate din viața cea bună faptele sale”... Iar acest ordin îl motivează sf. ev. Ioan (V. 19) — ca o aplicație de pedagogie pastorală — zicând: „Adevăr grăesc vouă, nu poate face fiul dela sine nimica, de nu va vedea pe Tatăl făcând; căci cele ce face el, aceste și fiul așijderea le face”.

Deci, dacă s'a și redus pe aiurea la preoțimea din dieceză practica niarturisirii păcatelor, — în credința de bine că Clerul diecezei va înțelege duhul dumnezeieștilor Scripturi și al sfintelor canoane, precum și strigătul timpului de a munci pentru prosperarea sfintei biserici, — Conferența, în perfectă conglăsuire, și cu putere obligatoare pentru întregul cler, formulează datorința:

a) Fiecare preot din eparhie, din gremiu cași din afară, în funcțiune ori în refragere, fără deosebire de starea monahală ori de mir, de grad ierarhic, să-și mărturisească păcatele unuia din frați, pe care și-l va alege liber, ca duhovnic;

b) Mărturisirea păcatelor să se facă de două ori pe an și adeva în postul Nașterii și al Învierii Domnului;

c) Mărturisirea păcatelor să și-o dovedească fiecare prin certificat dela duhovnicul său, iar certificatele să se înainteze arhierului, pe calea oficiului protopopesc, până în 8 zile mai înainte de sărbătorea Nașterii și a Învierii Domnului, pentru afacere canonică;

d) P. Sf. Sa Domnul Episcop rugat a uză de toate măsurile și de toată rigoarea disciplinară în cazurile, când ar constată neglijențe întru împlinirea acestei datorințe, care servește nu numai promovării binelui sufletesc al preoției, ci și interesului pastoral, după care fiecare preot, în chipul acesta, și-ar îndemna și turma cuvântătoare spre edificare sufletească.

e) Sub aceeași îndatorire a mărturisirii păcatelor și a dovedirii acesteia, la aceleași intervale, cad și absolvenții de teologie.

Nici „concluzele” acestea ale conferenței eparhiale n'au fost publicate clerului, pentru orientare mai deaproape. E prea adevărat, că pe urma intervențiilor părinților protopopi la preoții subalterni, s'a mai intensificat practica mărturisirii păcatelor din partea preoților, până ce în vremi mai apropiate de noi, Asociația clerului a introdus mărturisirea și cumine-

care colectivă a preoților întruniți la adunările lor de primăvară.

La orice caz, concluzele conferenței de care ne ocupăm prezintă o chestiune, care va trebui să fie învrednicită, de către noul regim eparhial ce se inaugurează, de-o foarte stăruitoare atențiune.

De sine înțeles: *alătura de problema duhovnicească, de ordin personal-subiectiv*, a curățirii sufleteste prin sf. mărturisire, va trebui ridicată și chestiunea de ordin *obiectiv*, care a rămas cu desăvârșire pe dinafară de preocupățiile conferinței menționate — și anume: „pregătirea canonică a preotului în vederea slujbelor sfinte, pe cari are de a le săvârși”.

Măritul Congres național-bisericesc din toamna anului trecut, prin concluzul său No. 85, pe care avusem onoare să-l inițiez dintr'o ședință a senatului bisericesc mitropolitan, a luat măsurile pentru *generalizarea cursurilor pastorale*, introduse de o vreme în arhidieceză.

Un curs pastoral, de inaugurat și la Arad pentru edificarea sufletească și pastorală a Clerului, va intra, de sigur, în programa nouă a regimului eparhial și ni va cere și nouă, tuturor sfetnicilor, întreaga contribuție pentru a intensifica conștiința morală-personală și pe cea de liturg a Clerului nostru pastoral.

Dr. Gh. Ciuhandu,
asesor consistorial.

Meditație.

„Fericiți cei curați la inimă,
că aceia vor vedea pe Dumnezeu”. — Mt. V. 8.

Produsul elementelor felurite din marele univers, — bătrânul pământ, — în lungul șir al anilor de existență a fost, este și va fi găzduitorul ospital a miilor de generații, cari s'au părăndat dela strămoșul nostru Adam, până în zilele noastre. Aruncând o privire în oglinda primelor faze de organizare a omeniei, care fără îndoială este cartea numită Sf. Scriptură, fiind-că în ea aflăm primele manifestațiuni de recunoștință și adorațiune a coroanei creațiunii divine, numit om, — vom afla și cunoaște, că atât popoarele, cât și molecula cea mai mică a lor omul, trăind s'a străduit, a muncit, ba s'a sacrificat conștient pentru ținta indicată de șoapta eului sufletesc. Eul sufletesc al individului, iar colectiv al poporului, al unui neam, este protoplazma, izvorul tuturor capo d'operilor, bunătăților neperitoare a acelu neam, ori personalități.

Acest eu sufletesc fiind hărăzit de Dumnezeu în om, este vecinic, întrunind în măsură mai mică toate însușirile supremei ființe; a Dumnezeiei. — Între aceste însușiri ale sufletului; voința liberă (condiționată) este motorul, puterea care-ți indică calea de activitate în această viață. Ea e busola care te duce la fericire, — ținta eului sufletesc — ori la nefericire vecinică. Având deci omule busola, puterea, care e efluxul schintei D-zeești, a sufletului tău; îți stă în putință a alege între fericire ori nefericire; între viață ori moarte sufletească. —

Fiind tu compus nu numai din suflet, ci și din trup, voia ta va ascultă, mai bine zis, va fi determinată de glasul ori pornirile uneia sau alteia din aceste două elemente principale ființei tale.

Dacă sufletul, acel foc divin te va conduce în activitatea ta; vei fi virtuos, iar dacă trupul cu pornirile lui; vei fi păcătos. Virtutea produce fapte vrednice de mărirea lui D-zeu, iar păcatul fapte vrednice de dejosire a maiestății divine. Astfel virtutea duce la fericire vecinică, iar păcatul la osândă vecinică. Iată calea de mântuire, de fericire, care e urmarea scopului indicat, la crearea neamului omenesc. Iar acesta e a cunoaște și a preamări pe D-zeu prin fapte vrednice de ființa Sa. Faptele bune emanează din voia Lui, iar voia Lui o cunoaștem din poruncile D-zeești și bisericești, cari în rezumat cuprind marea operă de evanghelizare a omenimei. — Din neîmplinirea poruncilor rezultă păcatul, care privit din toate punctele, a copleșit mintea omenească în toate timpurile, deosebi în zilele noastre, întunecând în om, lumina sufletească în așa măsură încât nu vede mâna creatoare a Tatălui, opera de mântuire a Fiului și paza Duhului Sfânt, izvorul de viață dătător acelor, cari cred în Treimea sf. Din acești orbiți se nasc ateistii, sectarii și în genere, dușmanii societății pacinice, a bisericii lui Hristos, depozitarul unic al principiilor sfinte, cari duc la mulțumire și la fericire. — Acest soi de oameni par'că n'aud cântarea: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul sfânt, Treimea cea de o ființă“. Deci omule, virtutea creștinească să-ți fie îndeletnicirea zilnică. Iar la aceasta te călăuzează învățăturile D-lui nostru Isus Hristos, pe care dator ești a le cunoaște; a le simți din cea mai fragedă tineretă a ta, de odată cu exprimarea noțiunii dulcele de „tată“ și „mamă“. Ajungând în școală ca creștin, vei primi prin catehizare deslușit și temeinic cunoștința de D-zeu, învățăturile sfinte a bisericii noastre, pe care practicându-le ți-se vor deschide ochii sufletești, a căror văz niciodată nu înșală. Ți-se va curăți câmpul sufletesc de toți spinii, cari înghimpă sufletul tău, având credință și nădejde tare în suprema ființă, pe care pentru binefacerile ce le revărsă asupra ta o vei iubi mai mult, de cât trupul tău.

În consecință se impune imperativ Instituțiilor creștinești de orice categorii, a cultivă cu iperzel sufletul omenesc, care curățit de rujina lumii decăzută în fărădelegi; se va înălța spre tronul împărăției cerești, unde șade Părintele tuturor. Astfel se va plini zisa Mântuitorului: „Feriți cei curați la inimă, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“.

Aceasta este dorința bisericii vil a lui Hristos, crezând a o făptui prin marea operă de evanghelizare a credincioșilor ei, somând la aceasta și puterea lumescă a statelor creștine, cari până atunci se pot mândri de acest nume, până când vor concurge cu tot sprijinul posibil la această lucrare ideală. Căci zice sf. Ap. Pavel în epistola sa către Rom. c. VIII. v. 13. „De trăiți trupește, veți muri, iar de veți omorî prin Duhul sfânt faptele trupului, veți trăi“. Iar Ioan în epist. I. cap II. v. 17 zice: „Lumea trece cu poftele ei, iar cel ce face voia D-lui, rămâne în veac“.

Arad, la 27 Iulie 1925.

A. Pârvu, preot, funcț. consist.

Omiletica practică: Predica-Catiheză

de Pr. CHIUS TURICU prof. la teol.

Ființa predicii-catiheze.

Puțin să ne oprim la cuvântul cunoscut din titlu. Am mai auzit acest cuvânt. Predică și iar predică. Ce este predica? Nu voiu urmări felul pur intelectualist de a defini. Aceasta o face manualul de omiletică teoretică. Noi vom penetra în înțelesul noțiunii, în esență, zicând că predica este un mijloc al pastorației.

Așa cred că aci e momentul să vorbim tot în esență despre *pastorație*. Am mai amintit acest cuvânt fără a-l sublinia. Acum fiindcă tocmai esența pastorației ne luminează și predică în rostul ei mai bine, vom zice ceva despre amândouă. Pastorația este întreaga activitate pozitivă a păstorului sufletească pentru a ajunge scopul: mântuirea sufletească a credincioșilor. „Și această mântuire trebuie să o predicăm neîncetat“ — zice Prea Sf. nostru episcop Grigorie ¹⁾. — Iată punctul de întâlnire a pastorației și predicii. Pastorația este activitate, iar predica un mijloc activ al acestei activități. Pastorația mântuire, iar predica mijloc de a ajunge la mântuire, ori mai precis: predica în esența ei este un mijloc în opera de mântuire.

Păstorul sufletească se va folosi de acest mijloc în îndeplinirea operii de mântuire, cu atât mai vârtos că este în urma chemării lui un agent al mântuirii. Dumnezeu s'a pogorît ca mântuitor și a mântuit direct pe acei ce au ajuns atunci în atingere cu El, n'a lăsat însă lipsiți de mântuire pe ceilalți oameni pentru a căror mântuire a pățimit. s'a îngropat și înviat. Mângâietorul Duh a rămas în lume în organismul creat de Domnul spre mântuire: Biserica. Slujitor al acestui organism ești tu, păstorule, deci agent de mântuire: propagi mântuirea. Te vei servi de toate mijloacele cari te duc la scop! — Ca păstori sufletești ne vom servi de predică în îndeplinirea operii de mântuire tot așa ca de celelalte mijloace ca: liturgisirea, plinirea sf-lor taine hărăzite după grad ierarhic, celebrarea diferitelor funcțiuni cuprinse în binecunoscutul Molitvelnic apoi atâtea și atâtea alte mijloace de cari trebuie să ne folosim având în vedere referințele sociale ale credincioșilor de azi. (Vezi în această privință opera. Dr. Gh. Comșa: Datoriile preoției în fața problemelor sociale).

¹⁾ Dr. Gh. Comșa: Istoria Predicii la Români. Pag. 245.

Așa de multe mijloace stau la dispoziția preotului, păstor sufletesc, încât dacă toate le-ar întrebuința întru ajungerea scopului, s'ar sana atâtea rele sociale, s'ar vindecă și pieri atâtea plăgi ale societății și biserica ar vâdi că trăiește prin organele ei vii. Și dacă păstorii sufletești ar întrebuința toate mijloacele pentru ajungerea scopului lor, nici atunci nu cred că unul ar mai fi azi, care ar mai întrebă că de ce să se folosească ca mijloc și de predică. De ce să predice? Nu ne trebuie un alt argument pentru susținerea afirmării noastre decât rezultatele la cari ajung alte confesiuni prin acest mijloc. Să nu mergem mai departe numai la plaga spirituală a satelor noastre, acei rătăciți „pocăiți” cari văd în predică mai mult decât mijloc, pentru ei e scop. La noi să nu fie privit ca scop munca de liturgisire a preotului — celebrant!! Scopul să nu-l uităm: mântuirea. Ne folosim de toate mijloacele pentru ajungerea lui, iar că predică este un mijloc eminent în ajungerea acestui scop nu mai încape nici o îndoială. *Prin cuvânt* a pornit mântuitorul și a cutreerat Galileea, Iudeia, Samaria; cuvântul Lui s'a făcut trup în Apostoli și din el s'a intrupat Biserica: *Mântuirea!*

Nu merită prânzul de praznic păstorul, care la liturgie n'a predicat? Îmi place să le repet elevilor mei, candidații de păstori. Cred chiar că Sfântul Sinod, care a introdus prin decret legi pomeniri destul de extinse, cuprinzătoare și destul de detaliate, cari accentuate inzistat consumă 3—5 minute, oare nu ar putea tot prin un decret lege să demânde ca la cutare loc din sf. liturgie să se predice timp de 5—8 minute? În acest caz s'ar elimina acele predici spărietoare ce țin ore întregi și preoții — tratând câte-o chestie — ar contribui la mântuire timp cu 1—2 minute mai lung decât țin acele pomeniri amănunțite. Nu ar mai sta nici afirmarea celor mulți că prin predică se lungeste fără vre-un rezultat real serviciul divin, ce la noi dealtcum e prea lung. —

Această idee se va sulevă și dezbate de către cei mai mari, noi știm însă bine că cel mai mare în bisericuța lui este *păstorul-paroh*, care după buna lui chibzuială — și fără decrete-legi — *poate face* tot ce este întru naintea scopului: mântuirea sufletească a credincioșilor lui. — Tocmai de aceea în cele ce urmează ne vom nizuși ca acestui păstor-paroh, să nu-i dăm numai sulevări teoretice ci *directive practice*, pe cari le poate pune *imediat în aplicare*, făcând astfel proba reală, că aceste nu sunt numai principii pentru discutat, ci *rezultate experimentate*, cari se pot utiliza la moment, de

fiecare păstor sufletesc fără a-i conturba personalitatea lui. (Recomandăm pentru sulevări studiul Dlui Prof. Cristescu: Cui, cum și ce trebuie să predice preotul ortodox. Revista Teologică Nrii 8—9, 10—11 din 1924 și 1, 2, din 1925).

* * *

Va trebui dar să ne facem icoana acelei predici, ce se va ține de cătră păstorul sufletesc *totdeauna de câte-ori liturgicește*. Am spus și mai 'nainte că nu va ține mai mult de 5—10 minute. Iată limita ei în timp. Va trată o singură chestie, iată limita în material. Până a ajunge la ea, ca icoana ei să fie mai evidentă, nu-i strică să-i facem ca cadru predica veche, umbroasă. Am amintit mai 'nainte despre așa zisa *predică-spărietoare*. Dece? Fiindcă prin credincioși trec fiori de groază în momentul când se deschide o ușe leterală a iconostasului și își face apariția în tactul moleșitor al unei pricesne gata de adormit, preotul ca cu predica sa dacă nu-i va adormi complect, la ori ce caz îi va face să-și pună continuu întrebarea: Ce am păcătuit Doamne, de mă torturează părintele? Da ce torturi! Tortură pentru credincios, dar poate e mai mare pentru preot, căci a început cu ceva și nu mai poate termina: toate îi vin în gând. Intreaga istorie bisericească și națională întreșută de dogmele credinții și prescripțiile morale, politice, economice, financiare... toate într'un joc sglobiu trec prin intelectul cuvântătorului, înfierbântându-i mintea, ca după ce s'a muncit pe sine și a torturat auditorii timp de $\frac{3}{4}$ ore intrând în sf. altar și ștergânduși sudorile să se scuze eventualilor colegi ori învățători refugiați acolo de groază: — „am avut o construcție stilizată atât de frumos și chiar asta nu mi-a venit pe limbă!” Și pentru ca „să-i vină pe limbă” aceea „construcție stilizată frumos” ei a trebuit să bată întregul djunghel al ideilor și al frazeologiei muncindu-se și torturând. Nici nu e mirare sărmanul că numai el știe cât a asudat până și-a făcut predica pe ocazia aceasta. Pace bună apoi câteva luni până la o altă ocazie când iară va începe „edificarea sufletească a credincioșilor” prin acei fiori de groază. — Predica aceasta e nebuloasa din care se desprinde alta ce lucește frumos. Îi vom zice *predică frumoasă*. Predică alcătuită având în vedere arta. După ce va termina oratorul, credincioșii se vor depărta cu vorbele: frumos, foarte frumos a vorbit părintele. Nici unul nu se va depărta de vecin cu vorbele: după masă așadar ne întâlnim să facem ce

ne a vorbit alduitul nostru tată sufletesc. — Predica aceasta care tinde la o așa finală deocamdată să o numim: *predică catiheză*. În înțelesul ei vom intra așa cu încetul. Deocamdată să-i știm numele. Din cele ce urmează ni se va desfășura tot mai luminos ființa ei din nebuloasa și sclipirea bătrânelor și muribundelor ei surori, despre cari două am făcut mai'nainte amintire.

Capitolii următori se vor ocupa de *materia* predicii catiheze, *mijlocul* de prelucrare al acestei materii, dându-ne *scheletul* acestei fel de predici noi. Rămân însă ceva de mare însemnătate, ce la surorile ei lipsește tocmai: *viața*. Viața se ține prin mișcare; până când bate inima, ai viață! Deci îi va mai trebui în acel schelet *inimă* cu arterii, muschi, organe complete străbătute de sânge. Această inimă este *a păstorului bun!*

Deci 'nainte de a trece mai departe în studiul de față, păstorule sufletesc, deschide Cartea sfântă și ceteste la *Ioan c. 10*. Acolo găsești inima păstorului bun. Acea inimă să bată urmărind capitolele viitoare!

Materia predicii-catiheze.

Că unde va trebui să căutăm materia predicii-catiheze, ne-o indică scopul ei chiar: *mântuirea sufletească*. Materia predicii-catiheze este cu un cuvânt întreaga operă de mântuire pe care a săvârșit-o și o săvârșește continuu *Dzeul pogorît* pe pământ, *întrupat* în om, *răstignit* de om ca să *mântuiască* omul; *înviat* din morți călcând prin moarte moartea ca și omul să învieze întru El; *înălțat* la cer dintre oameni la Tatăl, ca și omul să se știe înălțat din lume la El! Omul înălțat deasupra celor ale trupului la cele ale sufletului, dela cele ale întunecului la cele ale luminii, dela cele omenești la cele dumnezești, dela Mamona la Dumnezeu — iată însăși mântuirea.

Lumina din lumină, Dzeul adevărat din Dzeu adevărat, Fiul Tatălui, Mântuitorul nostru, Isus Cristos a venit să ne învețe mântuirea. *Crede Lui, te-ai mântuit*. Urmează-i Lui, și-ai ajuns fericire! Ceice L-au urmat pe drumurile Iudeiei, Galileei, Samariei, acela și-au văzut mântuirea, și-au aflat fericirea direct prin El! — Înălțat la Tatăl, cei rămași n'au fost lipsiți de mântuire. Insuși a trimis mângăietorul promis. Duhul sfânt, Dumnezeu Duhul în mod nevăzut conduse mai departe mântuirea întocmai ca și Dumnezeu-Fiul în mod văzut a făcut. — Organul văzut prin ce se efeptuește

prin lucrarea Duhului Sfânt mântuirea omenească este *Biserica* cu întreaga ei construcție. *Mântuirea se face și azi!* Mântuitorul umblă și azi pe pământ.

Iată dar materia predicii-catiheze în cadre generale: tablou măreț și luminos, mozaic compus din tot atâtea scene singuraticе, petricele sclipitoare, ce dau luciul scăpărător al icoanei divine. — Fiecare părțică, petriceă din acest mazaic are culoarea ei specifică, ca întreg însă dă luciul armonicos al tabloului. Fiecare scenă din opera mântuirii are caracterul ei specific, toate la un loc dau una: mântuirea. Fiecare e o parte organică a întregului. În fiecare scenă se găsește conținutul mântuirii în mic: *El* — mântuitorul și *fapta* — mântuirea. El și fapta formează *o unitate*. Unitățile aceste ca materii speciale ale predicii catiheze păstorul sufletesc le găsește în cartea sfântă: *Evanghelia*. Aceste unități nu sunt altceva decât acele pericope despre cari face amintire și omiletica teoretică și despre cari omiletica practică zice ca preotul liturgisitor nu numai să le cânte, ci să *le pătrundă*, prin aceasta să ridică dela funcția de preot liturgisitor la *chemarea* de păstor sufletesc.

Vom vorbi dar în viitor pespre *unitatea evanghelică* ca materia specială a *unei* predicii-catiheze. Fiecare predică-catiheză va începe dar cu unitatea evanghelică. Prin această lucrare mințile păstorului sufletesc se scoate din acel dșunghel fără margini în care caută idei sburând pe alocuri pe crengile spinoase ale frazeologiei. — Unitățile evanghelice însă oricât de restrânse apar față de imenzitatea acelei păduri seculare deasupra căruia plutește frazeologia ca o pasere măiastră, ele sunt însă destul de extinse, cu o față prea lată și multiunghiulară. Va trebui să ne postăm într'un unghiu privind *dintr'un punct* armonia dintre cei doi factori ai scenei: El și fapta, luminându-se alte și alte laturi a acestor doi pe aceea suprafață. Acest punct va da apoi unitatea organică a predicii noastre catiheze. Tocmai fiindcă are această însușire noi îi vom zice în cele ce urmează: *Nucleu*, ce în omiletica teoretică se tâlnește *verset*.

Iată-ne dar ajunși la cea mai mică unitate a materiei predicii catiheze. Am străbătut astfel întreaga materie dela extremul general: Mântuirea, până la extremul special: nucleu. Prin ce aparat va trece această materie ca să fie astfel prelucrată ca să servească întru toate scopului, răspunde capitolul următor.

(Va urmă)

Nr. 2137/1925.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în Institutul teologic ort. rom. din Arad pentru anul școlar 1925/1926 sunt a se înainta Consistorului ort. român din Arad până la 31 August a. c. instruite cu:

1. Act de botez dela oficiul parohial eliberat în timpul cel mai recent.
2. Testimoniu școlar, prin care să dovedește, că are pregătirea cerută prin concluzul Nr. 84/1910 al Sinodului eparhial din Arad și anume fiind parohiile din eparhia Aradului împărțite în trei clase dela petiționari se pretind: a. 8 clase de liceu cu bacalaureat, b. 8 clase de liceu ori cu maturitate dela școalele comerciale, c. examen de capacitate învățătorească sau 6 clase de liceu.
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține vizat de protopresbiterul concernent.
4. Atestat medical despre starea sanitară.
5. Dacă petiționarul dela absolvirea școlilor s'ar fi dedicat altei carieri, ori a avut alta ocupațiune, atunci prin atestat dela autoritatea unde a servit are să dovedească ocupațiunea și timpul petrecut dela ultima frecvență școlară până în timpul de față.
6. Dacă petiționarul este absolvent de școli normale și ca atare este obligat a servi în învățământ, este dator a produce un certificat dela forurile competente (minister ori revizorat), în care i-se dă voie a urma cursurile de teologie ca student regulat. *Curs particular nu se admite.*
7. Certificat dela preotul locului, că știe ori nu citi și scrie cu litere cirile și că are aptitudine pentru cântare.
8. Certificat despre situația militară a petiționarului dacă este înrolat.
9. Obligațiunea din partea părinților ori a tutorului, că va plăti regulat cheltuelile de întreținere obligatoare în Seminar, în cursul anilor de studiu.
- Să se observe, că Ministerul Cultelor și Artelor a încuviințat pentru anul școlar 1925-26 pentru tinării din dieceza Aradului 45 burse a 15 lei pe zi.
10. Cei ce reflectează la bursă, să alătore și atestat de paupertate respectiv despre starea materială a părinților.
11. Întreținerea în seminarul teologic este obligatorie pentru toți elevii primiți în teologie.
12. Condițiunile de întreținere în Seminar sunt: Lei 8000, adică opt mii lei anual, plăti-

bil în 3 rate anticipative la cassa consistorială și anume: Lei 3000, la înscriere, Lei 2500 la 1 Ianuarie 1926 și rata ultimă la 1 Aprilie 1926.

Consistorul și rezervă dreptul a urca aceste taxe în cursul anului în proporția scumpetei.

La intrare în seminar, elevii vor aduce cu sine: 6 cămăși, 6 pãrechi de subpantaloni, 3 cămeși de noapte, 6 pãrechi de ciorapi ori obiele, haine de pat (saltea, cearșefuri, plapomã, perinã, și o cuverturã de pat). 3 ștergare, 3 servete, pãhar, cuțit, furculiță, lingurã, o ceașcă, 3 farfurii, piepten, săpun, perie de dinți, de haine, de ghețe, ace, ață, și îmbrãcãminte necesarã.

13. Petițiunile sunt a se timbra legal și a se scrie cu mâna proprie.

14. Petiționarii să indice domiciliul și posta ultimă scrise corect și ligibil.

Arad, din șed. consistorială a sen. bis. ținută la 16 Iulie 1925.

Dr. Grigorie Gh. Comșa,
Episcop.

Aviz școlar.

Pãrinții, cari dorese ca fiil lor să îmbrãțișeze cariera învățătorească și să fie primiți în Școala normală ortodox-română din Arad, care cu începerea anului școlar 1925/26 va avea 7 clase să-și înainteze cererile, timbrate în regulă și instruite cu documentele necesare, până în 31 August a. c., *Diracțiunii școliei normale ort. române din Arad.*

În clasa I. se primesc băieți, cari au terminat 4 clase primare și nu au trecut de 14 ani.

În clasa II. sunt admiși absolvenți de clasa I. normală, de liceu ori școală medie.

La cerere se vor adnexa următoarele acte:

1. Act de bolez. 2. Act de naștere dela oficiul stării civile. 3. Act de vaccină sau dovadă că a zăcut de vărsat. 4. Certificat de absolvire a 4 clase primare.
5. O declarație subscrisă de părinți ori tutori, prin care se obligă a achita anticipative și regulat taxele de întreținere în internat, dacă elevul este intern-solvent.

Cei ce reflectează la bursă ori semi bursă vor adnexa la cerere și următoarele documente:

a) Un certificat al receptorului fiscal respectiv, prin care să se arate amănunțit dările, ce-le plătește reprezentantul legal al aspiranților către stat, județ sau comună. Acest certificat va fi vizat de administrația financiară respectivă.

b) Un certificat al primăriei locale, prin care să se arate amănunțit numărul copiilor și vârsta fiecăruia, cum și averea, pe care o posedă reprezentantul legal al copilului.

Cererile de înscriere la concurs vor fi semnate totdeauna de către reprezentanții legali ai candidaților (tată, mamă sau tutor), cu arătarea profesiei și locuinței subscriitorului.

Cererile netimbrate ori defectuos instruite se vor retrimita neresolvite. Elevii înscriși la concurs se vor prezenta la *examenul de admitere*, care se va ține în zilele de 9—12 Septembrie. Candidații vor fi supuși întâi la examinarea medicală, precum și la cercetarea aptitudinii muzicale. Cei admiși la cercetarea medicală și cea muzicală vor fi supuși la probe scrise și orale.

Probele scrise vor fi:

1. Din limba română: o pagină dictată, care se va alege din cartea de citirea curs primar.

2. Din aritmetică: un exercițiu ușor cu numeri întregi sau zecimale.

Probele orale vor fi:

a) Întrebări asupra limbii române, citire cu voace tare și analiza.

b) Aritmetica (și geometria): exerciții și teme ușoare.

c) Istoria și geografia țării.

Întrebările se vor face după programa analitică a școlii primare.

Absolvenții clasei I. normale, de liceu ori școală medic vor fi admiși de a dreptul în cl. II. a școlii noastre.

Ce privește acordarea bursei se va distribui în cl. I. câte 15 burse și 15 semi burse.

Elevul primit ca bursier la intrarea sa în școală, respectiv înscriere și înmatriculare va prezenta direcțiunii școlii un *angajament*, prin care se obligă, că la terminarea cursurilor să servească în învățământul public primar cel puțin 10 ani și prin care să declare, că la caz de neurmărire va despăgubi statul de toate cheltuielile făcute cu dânsul în cursul studiului. Acest angajament va purta semnătura părintelui sau tutorului și va fi legalizat de primăria comunei respective.

Condițiile de întreținere în internat se vor stabili ulterior prin Ven. Consistor eparhial:

La intrare în internat elevii vor aduce cu sine *vestimintele și rufăria necesară* și anume: 1. 2 rânduri de vestimente. 2. 2 perechi de ghete. 3. 4 cămăși de zi. 4. 2 cămăși de noapte. 5. 4 subpantaloni (izmene). 6. 3 ștergere. 7. 6 batiste. 8. 4 perechi de ciorapi. 9. 2 fețe de pat. 10. 1 plapomă cu 2 învălitoare. 11. 1 saltea (sac de paie). 12. 1 învălitoare de pat. 13. perină cu 2 fețe. 14. perie de dinți, un pieptene și perii de ghete. 15. Tacămurile necesare: 2 farfurii, lingură, cuțit, furculiță, și ceașcă.

Afară de aceste fiecare elev e obligat a aduce cu sine și o violină. Pe albituri se va coase numele elevului. Fără hainele și rufăria prescrisă nici un elev nu se primește în internat.

Taxele de înscriere fac: 120 Lei la an, care se plătește în întregime la înscriere.

Manualele, ce se vor folosi în anul școlar 1925/26 se află la *Librăria Diecezană*, (Str. Eminescu).

Examenele de corigență cu elevii din clasele I—VIII ale anului școlar 1924/25 se vor ține în zilele de 2—3 Sept., la oarele 8—12 și 3—5.

Înscrierile în clasele II—VII se vor face în 4—7 Sept., la oarele 8—12 și 3—5.

Cursurile claselor II—VII încep în 9 Sept.

Dir. cțiunea.

INFORMAȚIUNI.

Consistor plenar. Luni în 27 a. c. la oarele 10 n. m. Consistorul nostru a ținut prima ședință plenară sub prezidiul P. S. Sale *Dr. Grigorie Gh. Comșa*.

Au participat următorii d-ni asesori. Din cler: Mihai Păcățian, Dr. Gh. Ciuhandu, Dumitru Muscan referenți cons. Dr. Teodor Botiș dir. Sem., apoi protopopii: Gherasim Sârbu, Mihai Lucața, Dr. Dumitru Barbu, Traian Vățian, Procopiu Givulescu, Fabriciu Manuilă, Dr. Ștefan Cioroian, și preoții: Nicolae Chicin, Nicolae Tandrău, Simion Stana. mireni: Vasile Goldiș, Dr. Ioan Robu, Iustin Marșeu, Titus Margineanțu, Lucian Gheorghievici, Iosif Moldovan și Gheorghe Adam. Procesul verbal a fost luat de părintele referent Ioan Cioară.

Di Vasile Goldiș salută pe P. S. Sa prin cuvinte bine simțite, spunând că factorii cu cari va lucra P. S. Sa îl asigură pe părintele Episcop de stimă și venerație.

P. S. Sa salută cu dragoste părintească pe d-nii asesori, rugându-i ca la marea operă de evanghelizare și bine cărmuire a diecezei noastre, unde L-a chemat bunul D-zeu, fiecare membru ce face parte din corporațiile noastre bisericești, să depună muncă și abnegație creștinească. Pentru că dacă la „vremuri noi” P. S. Sa a venit ca „om nou”, avem datorință imperativă să formăm în jurul P. S. Sale o putere de coeziune, a cărei activitate aici la fruntariile extreme ale patriei, să dea rezultate frumoase și mulțumitoare.

Intrunindu-se în ordinea de zi, Consistorul votează cu unanimitate cumpărarea unui teren mic lângă Librăria și Tipografia diecezană pentru trebuințele acestora. Tot cu unanimitate se votează „Regulamentul pentru afacerile interne ale Librăriei și Tipografiei diecezane”.

La oarele 12, înaltul prezidiu ridică ședința. Unii dintre d-nii asesori au fost reținuți de P. S. Sa părintele Episcop la prânz.

„Călăuza cunoașterii și combaterii sectelor“ de P. S. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa. Recomandăm cu toată căldura această carte preoțimei noastre. Ea este o adevărată călăuză a cunoașterii sectelor religioase ce bântuie la noi. Conține indicații precise pe baze de texte biblice, atât cu referințe la adevărul bisericii noastre, cât și acele citate pe care își întemeiază sectarii învățăturile lor rătăcite. La sfârșit apoi găsim în rezumat toate aceste indicații cu privire la toate tainele sf. biserici; așa că, având cartea format mic, o putem avea vecinic în buzunar, și intrând în discuție cu vre-un sectar, avem cartea la îndemână. Ea ne îndrumă la locurile din sf. Scriptură cu cari ne susținem dreapta credință.

Cartea se află la Librăria diecezană în Arad, cu prețul de 25 Lei.

Punerea pietrei fundamentale la biserica din Căpruța. Modesta comună Căpruța va împodobi Valea Mureșului cu un prea frumos lăcaș de mărire a lui Dumnezeu. Visul secular al păstorilor și păstoriților din acea comună, de a-și ridica un nou Sion de rugă și rugăciune, e în pragul fericitei realizări. În ziua de 20 Iulie, ziua marelui proroc Ilie, în cadrul unor serbări pur religioase s'a pus peatra fundamentală, peatra credinței, la temelia Bisericii, ce în curând va fi dată în slujba Domnului.

Nici odată poate porțile iadului, ușile păcatului n'au fost deschise mai larg în fața omului și sufletului călător pe acest pământ ca și în zilele noastre. Plăceri aparente și de scurtă durată îmbie pe om și sufletul lui, să părăsească calea cea adevărată, calea credinței, calea bisericii, care duce la eterna bucurie la Isus Hristos, și să intre pe calea cea largă și porțile negre a iadului și a păcatului, cari aduc pe om și sufletul lui la moarte, răsplătitoare păcatului. — Ceva mai mult ca bucuria, o înălțare sufletească ne cuprinde, când vedem, că lei coala virtutea biruiește păcatul. Un popor cu sforțări aproape imposibile, ascultă glasul păstorului său, să ridice din amorțeală, pecetluiește cu peceți grele porțile iadului, porțile păcatului, porțile egoismului, deschizând porțile jertfei cari duc vecinicul adevăr la Mântuitorul nostru Isus Hristos.

Multă răsplată la Ceruri, vor avea toți aceia care mărturisesc și simt împreună cu credința enoriașilor din comuna Căpruța. Toată sufierea de pe Valea Mureșului să alerge și să așeze un grăunte de muștar pe peatra de credință, pe peatra triumfiulară, ce acest popor a așezet-o în temelia Bisericii lui Hristos.

Deie Dumnezeu ca jertfa credincioșilor din comuna Căpruța să fie bine primită. Deie Dumnezeu, ca porțile iadului, porțile păcatului să fie biruite de porțile bisericii lui Hristos, iară fii acestui neam, să umble pururea pe cărările dreptății, pe porțile cele vecinice, ce Impăratul mării Mântuitorul nostru Isus Hristos, prin jertfa Sa de pe cruce ni le-a deschis nouă tuturor.

Preot și popor cu Dumnezeu înaltele! (E.)

Târg de mostre în Arad. Pentru târgul de mostre, care se va deschide în 1 August în orașul, nostru se arată afluență mare de public. Sunt anunțați vizitatori din toate statele europene.

Convocător.

Onorații Frați în Domnul, preoți de orice treaptă și diaconi, de pe teritoriul Veneratului Consistor eparhial ortodox român din Arad, sunt convocați prin aceasta la

Adunarea generală a secției Arad

ca parte integrantă a asociației „Andrei Șaguna“, a clerului Mitropoliei ort. române din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș, pe ziua de Marți în 4 August a. c. aici în Arad.

Adunarea se va începe în biserica Catedrală la ora 7½ dim. cu serviciu divin în sobor. Sfta Liturghie cu chemarea Duhului Sfânt și predică de Pr. Aurel D. Papp din Socodor.

Deliberările vor urma a se ținea în sala festivă a Institutului Teologic la ora 10 a. m. cu programul următor:

1. Cuvânt de deschidere din partea prezidentului secției.
2. Constatarea membrilor prezenți.
3. Raportul secretarului despre activitatea secției în anul precedent.
4. Raportul casierului despre încasările dela membri.
5. Comemorarea sinodului dela Nicea (a. 325). — Conferință de Pr.-Prof. Dr. Nic. Popovici.
6. Chestiunea alcoolismului. — Conferință de Pr. Melentie Sora (Izvin).
7. Esmiterea a lor 3 delegați la *Congresul general*, care se va ținea în Cernăuți.
8. Alegerea a lor 7 membri în comitetul secției.
9. Propuneri.

Eventuale propuneri vor fi înaintate în scris prezidentului secției cel puțin cu 24 oare mai înainte de termenul adunării.

Membrii comitetului secției sunt convocați la ședință pe ziua de 3 August c. ora 5 p. m. în sala Seminarului Teol.

Participanții să anunțe cu 8 zile înainte preotului Ioan Ardelean, Micălaca — pentru cartuire.

Dat în ședința de comitetul secției Arad, la 22 Iunie 1925.

Protoler. Ioan Georgia
prezidentul secției.

Pr. Dr. Ioan Felea,
secretarul secției.

CONCURSE.

Nr. 4008 B. 1925.

Fiind vacant un post de profesor de teologie la Institutul nostru teologic diecezan, se publică concurs pentru îndeplinirea lui, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Beneficiul înpreunat cu acest post este cel ce se va încuviința din partea Ministerului Cultelor și Artelor și care de prezent este salar de bază 2200 Lei lunar plus accesoriile.

Reflectanții la acest post având doctoratul în teologie își vor înainta cererile Consistorului diecezan, alăturând următoarele acte doveditoare.

1. Extras de botez.
2. Certificat de maturitate dela liceu și studii universitare.
3. Certificat despre serviciile anterioare, dela terminarea studiilor universitare încoaci.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 1 Iulie 1925.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu, m. p.

—□—

2-2

În temeiul ordinului Venerabilului Consistor Nr. 2295/1925 pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă Vârșandul-vechiu, devenită vacantă prin decedarea parohului Ioan G. Petrișor, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Sesiunea parohială în estensiunea ei de azi cu dreptul de pășunat. 2. Birul în natură și adică 7 $\frac{1}{2}$ litri grâu dela cei ce au numai casă, 15 litri grâu dela cei ce au casă și până la 8 jug. pământ, și 30 litri grâu dela cei ce au casă și mai mult ca 8 jug. pământ. 3. Ștolele legale. 4. Intravilanle parohiale folosite de preot. 5. Intregirea dotației preoțești dela stat.

Alesul este obligat a predica regulat, a catechiza școlarii români ortodoxi din comună fără altă remunerație, și a suporta toate dările după beneficiul său preoțesc.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt datorici ca recursurile adresate comitetului parohial din Vârșandul-vechiu, ajustate cu testimoniu de calificare pentru parohii de clasa primă, cu testimoniu de maturitate, eventual cu atestat despre serviciul prestat să-l înainteze oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria în termenul concursual în care timp pelângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din regulamentul pentru parohii și pelângă încunoștințarea prealabilă a protopopului tractual vor avea a se prezenta în sfânta biserică din Vârșandul-vechiu spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice, iar întrucât ar fi din altă dieceză să dovedească, că au consenzul Prea Sfințitului Episcop diecezan.

Dat în ședința comitetului parohial ort. rom. din Vârșandul-vechiu, ținută la 5 Iulie 1925.

Zenobie Brădean, m. p.
adm. par. preș. com. par

Petru Muntean, m. p.
not com. par.

În conțelegere cu: **Mihail Lucaș, m. p.** protopopesc rom. ort.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal sistematizat pe lângă veteranul paroh Ioan Stefea din parohia ort. rom. de cl. III. din Steia, județul Huneadoarei, protopresbiteratul Hălmgăiu în urma încuviințării Ven. Consistor diec. din Arad cu Nr. 2294/1925 se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicarea acestuia în foaia of. „Biserica și Școala”.

Venitele încopciate cu acest post sunt:

I. Jumătate din toate venitele parohiei și adică din a) Birul parohial, care face 49 măsuri parte grâu parte cucuruz sfărmat câte o măsură 24 litri dela fiecare număr de casă.

b) Jumătate din Ștolele legale, conform coalei de fasiune B.

2. Eventualul ajutor dela Stat, pe care parohia nu-l garantează.

3. Nefiind casa parohială, alesul va avea însuși să se îngrijească pe spesele sale de locuință.

4. Dările publice pe $\frac{1}{2}$ le va solvi alesul.

Alesul va avea să îndeplinească independent de paroh toate funcțiunile pastorale, să conducă agențele scripturistice a oficiului parohial să predice în biserică și se catechizeze elevii dela școala primară de stat ce se va înființa.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți ca recursurile lor adresate comitetului parohial ort. rom. din Steia, ajustate cu documentele prescrise, cu atestate de serviciu pe teren bisericesc ori școlar, să le înainteze P. T. Oficiu protopresb. ort. rom. în Hălmgăiu la termenul de sus. Totodată sunt poștiți ca cu prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezente în vreo Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică ort. rom. din Steia, să se facă cunoscut poporului predicând, cântând și eventual slujind sfânta liturghie.

Dat din ședința comitetului paroh. ort. rom. din Steia, ținută la 8 Iulie 1925.

Ioan Stefea, preș. com. p. **Ioan Bulz, not. com. p.**

În conțelegere cu: **Cornel Lazăr, protopresbiterul tract. Hălmgăiu.**

—□—

2-3

Pentru deplinirea parohiei vacante din Talpoș, se escrie din nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele venite:

1. Usufructul sesiei parohiale, cu dreptul de pășune.

2. Casa parohială cu intravilan întreg și cu supra edificat.

3. Ștolele legale.

4. Intregirea salariului dela stat, pentru care parohia nu la nici o răspundere.

Parohia este de cl. I., dar se admit și recurenți de cl. II-a.

Alesul va avea să solvească dările publice după beneficiul său, fiind îndatorat a catechisa elevii ort. rom. dela școalele primare, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta recursurile, ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din Talpoș, la Oficiul ppsc ort. rom. în Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în cutare Duminecă în sf. biserică, pe lângă observarea strictă a dispozițiilor Regulamentului pentru parohii, — spre ași arăta dexteritatea în oratorice și tipic, precum și în cele rituale.

Reflectanții din alte dieceze, deodată cu cererea de a li-se da voie, de a se prezenta în parohie, vor trebui se prezinte și permisiunea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, că au voie să recurgă la această parohie.

Din ședința ținută în Talpoș, la 21 Iunie 1925

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: **Ioan Georgia m. p. protopb.**

2-3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial

Censurat: **Prefectura Județului.**